

دومین همایش ملی افق های نوین در توانمندسازی و توسعه پایدار معماری عمران، گردشگری و محیط زیست شهری و روستایی

۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۴

مکان‌گزینی کاربری های ویژه شهری در راستای مدیریت بهینه بحران به هنگام وقوع نمونه موردی : شهر قزوین زلزله

فاطمه شکیبائی^۱

^۱ دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، قزوین، ایران
fateme.shakibaii@gmail.com

چکیده

اگر بحران، حادثه‌ای طبیعی و یا ساخته بشرکه منجر به مرگ، جراحت و ویرانی شود، تعریف گردد؛ مدیریت آن، مجموعه اقدامات برای کاهش اثرات و تلاش برای پیشگیری از آن تعریف خواهد شد. این اقدامات در مراحل مختلف می‌تواند موجب کاهش میزان آسیب پذیری گردد. بی شک در میان عوامل مختلف تأثیر گذار بر فرآیند امداد و نجات و حادثه دیدگان ابعاد فیزیکی و کالبدی شهر سهم عمده‌ای را دارا می‌باشند؛ بطوریکه چگونگی مدیریت محیط انسان ساخت و کیفیت برنامه ریزی برای کاربری اراضی نقش عمده و غیر قابل انکاری را در سه مرحله پیش از بحران، به هنگام وقوع بحران و بعد از وقوع بحران خواهد داشت. با این توصیف در میان کاربری های مختلف موجود در شهر به نظر می‌رسد نقش کاربری های جاذب جمعیت بدلیل آسیب‌پذیری بیشتر و حساسیت موجود در ارتباط با موقعیت مکانی کاربری های خدمت‌رسان به آسیب‌دیدگان، نقش اساسی را در مدیریت بحران دارا می‌باشند. مقاله حاضر ضمن بررسی مباحث مرتبط با مدیریت بحران و برنامه‌ریزی کاربری زمین در قالب ادبیات تحقیق، کاربری هایی که بیشترین تأثیرپذیری و تأثیرگذاری را به هنگام زلزله خواهند داشت، شناسایی نموده و با تعریف معیارهای موثر بر کاهش آسیب‌پذیری در مواقع بحران با بهره‌گیری از نرم افزار GIS به مکانیابی این کاربری‌های در سطح شهر قزوین پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که در وضعیت کنونی چینش کاربری ها و نظام مکان‌گزینی کاربری های ویژه مطلوب نبوده و نیازمند تغییراتی در سطوح و تعداد عملکردهایی نظیر مراکز اسکان موقت و آتشنشانی می‌باشیم.

واژه‌های کلیدی : مدیریت بحران، کاربری های ویژه، مکانیابی، سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS